

Chambre des Représentants

SESSION 1961-1962.

11 AVRIL 1962.

PROPOSITION DE LOI

accordant une liberté de travail complète
aux pensionnés.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Plusieurs propositions de lois ont déjà été déposées dans le domaine de la liberté de travail des pensionnés. En effet, notre législation interdit, sauf dans des cas particuliers, comme par exemple le travail occasionnel, le cumul entre une pension de retraite de régime ouvrier et employé et une activité lucrative. Or, nous assistons à l'heure actuelle à une évolution considérable des conditions de travail dans tous les domaines et il est inadmissible que cette situation perdure, d'autant plus que les travailleurs du secteur public eux, ont une totale liberté de travail au moment où ils accèdent à l'âge de la pension.

C'est ce qu'ont constaté les spécialistes les plus éminents de notre droit social lors de réunions diverses qui ont été consacrées à ce sujet et dont les principales sont le Colloque national tenu le 16 octobre 1957 par l'Association belge pour le Progrès social, le Colloque tenu les 16-17-18 mars 1959 par le Centre national de Sociologie du Droit social et enfin l'avis rendu le 11 février 1960 par le Conseil National du Travail.

Toutefois dans la réalité pratique, de nombreuses divergences subsistent et les principaux arguments avancés contre la liberté du travail des pensionnés sont d'ordre médical, psychologique ou économico-social. Or, il faut reconnaître que :

— au point de vue médical, l'arrêt du travail brusque provoque généralement des troubles qui sont de loin plus dangereux que « l'obligation de repos ».

— au point de vue psychologique, il suffit de se référer à l'enquête faite par l'office d'identification de l'agglomération bruxelloise qui constate que 87 % des personnes de plus de 60 ans aimeraient travailler au moins de temps en temps.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1961-1962.

11 APRIL 1962.

WETSVOORSTEL

waarbij aan de gepensioneerden
volledige arbeidsvrijheid wordt toegekend.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Verschillende wetsvoorstellen werden reeds ingediend in verband met het probleem van de arbeidsvrijheid van de gepensioneerden. Onze wetgeving verbiedt immers, behoudens in bijzondere gevallen, zoals bijv. gelegenheidswerk, cumulatie van een rustpensioen voor arbeiders en bedienden met een winstgevende bezigheid. Thans zijn wij echter getuige van een belangrijke evolutie in de arbeidsvoorwaarden op alle gebied en het gaat niet op deze toestand langer te laten voortduren, nu het de werknemers uit de publieke sector volledig vrij staat al of niet verder te arbeiden wanneer zij de pensioengerechtigde leeftijd bereiken.

Dit hebben de beste specialisten van ons sociaal recht onderstreept op de verschillende vergaderingen, die aan dit onderwerp werden gewijd en waarvan wij de voornaamste vermelden : het Nationaal Colloquium, op 16 oktober 1957 gehouden door de Belgische Vereniging voor Sociale Vooruitgang, het Colloquium, gehouden op 16-17-18 maart 1959 door het Nationaal Centrum voor Sociologie van het Sociaal Recht, en ten slotte het op 11 februari 1960 door de Nationale Arbeidsraad verleende advies.

In de praktijk blijken er nog talrijke meningsverschillen te bestaan en de argumenten, die men tegen de arbeidsvrijheid aanvoert, zijn meestal van geneeskundige, psychologische of economisch-sociale aard. Nu moet men toegeven dat :

— Uit medisch oogpunt, het plotseling stopzetten van elke activiteit over 't algemeen storingen teweegbrengt, die veel gevaarlijker zijn dan « de verplichte rust ».

— Uit psychologisch oogpunt moge het volstaan te verwijzen naar de enquête ingesteld door de identificatiedienst van de Brusselse agglomeratie, waarbij vastgesteld werd dat 87 % van de meer dan zestigjarigen ten minste nog af en toe wensen te werken.

— au point de vue économique et social, il est faux d'affirmer que la liberté de travail des pensionnés priverait les jeunes de travail. Au moment où notre pays fait un effort considérable en matière d'investissement, il serait inadmissible de faire croire à ceux qui installent de nouvelles industries que nous ne disposons pas de main-d'œuvre suffisante. Au contraire, la mise sur le circuit du travail de travailleurs âgés, mais souvent hautement qualifiés — et c'est justement cette catégorie de main-d'œuvre qui nous manque — ne ferait qu'accroître la capacité compétitive de notre économie. Ce qu'il faut prévoir, c'est un régime de travail spécial, par exemple à mi-temps ou à domicile à l'intention de ces pensionnés disposés à continuer une activité lucrative pendant quelques années ou encore leur faire jouer un rôle de moniteur ou de surveillant.

* * *

Notre proposition est plus radicale que celle de nos collègues tant de la Chambre que du Sénat : nous voulons une liberté de travail complète et sans restrictions pour tous les travailleurs du secteur privé, à l'image de ce qui existe pour le secteur public. C'est pourquoi nous proposons tant dans la loi du 21 mai 1955 que dans la loi du 12 juillet 1957 la suppression de toutes les dispositions qui visent à exiger la cessation de toute activité professionnelle.

En effet, il nous paraît inconcevable que l'on veuille soumettre cette liberté soit à l'octroi d'avantages sociaux, soit à des décisions de commissions paritaires, soit à des déclarations relatives à l'endroit où s'exerce cette activité. Ici, comme dans de nombreux autres domaines, il est grand temps de démystifier les travailleurs et de leur laisser prendre seuls les responsabilités sans les soumettre systématiquement à un contrôle étatique qui généralement se transforme en tracasseries administratives dénuées d'intérêt et impliquant pour la collectivité des charges financières nouvelles.

— Het uit economisch en sociaal oogpunt vals is te beweren dat het verlenen van de arbeidsvrijheid aan de gepensioneerden werkgelegenheid zou ontnemen aan de jongeren. Op het ogenblik waarop ons land, inzake investeringen een aanzienlijke inspanning levert, gaat het niet op aan degenen, die nieuwe nijverheden oprichten, te doen geloven dat wij niet over voldoende arbeidskrachten beschikken. De tewerkstelling van bejaarde werknemers, die vaak uitstekende specialisten zijn — en precies aan dit soort van arbeidskrachten hebben wij behoefte — zou integendeel de concurrentiemogelijkheden van onze economie alleen maar ten goede komen. Men moet in een speciaal arbeidssysteem voorzien, bij voorbeeld half-time- of thuiswerken behoeve van de gepensioneerden, die bereid zijn gedurende enkele jaren een winstgevende activiteit voort te zetten, of moet hen een betrekking van monitor of opzichter laten bekleden.

* * *

Ons voorstel is radikaler dan dat van onze collega's zowel van Kamer als Senaat : wij wensen een volledige en onbepaalde arbeidsvrijheid voor alle werknemers uit de privé-sector, naar het voorbeeld van wat in de publieke sector gebruikelijk is. Daarom stellen wij voor, zowel uit de wet van 21 mei 1955 als uit die van 12 juli 1957 alle bepalingen weg te laten die het stopzetten van iedere beroepsbezigheid opleggen.

Wij kunnen inderdaad maar niet begrijpen waarom men die vrijheid wil afhankelijk maken hetzij van de toekenning van sociale voordelen, hetzij van beslissingen van paritaire comités, hetzij van verklaringen in verband met de plaats waar die bedrijvigheid uitgeoefend wordt. Hier, evenals op menig ander gebied, is het hoog tijd dat de werknemers niet meer worden bedot en dat men ze alleen verantwoordelijkheden laat opnemen, zonder hen stelselmatig aan staatstoezicht te onderwerpen, dat doorgaans ontaardt in administratieve plagerijen die, van alle belang zijn onthoofd, en die voor de gemeenschap nieuwe financiële lasten meebrengen.

R. LEFEBVRE.

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

L'article 4 de la loi du 21 mai 1955, relative à la pension de retraite et de survie des ouvriers, est modifié comme suit :

« Les prestations de la présente loi, hormis l'indemnité d'adaptation, ne prennent cours que si le bénéficiaire ne jouit pas d'une indemnité pour cause de maladie, d'invalidité ou de chômage involontaire ou coloniale, ou étrangère, y compris celle relative aux estropiés et aux mutilés. »

Art. 2.

L'article 5 de la loi du 12 juillet 1957, relative à la pension de retraite et de survie des employés, modifié par la loi du 22 février 1960, est modifié comme suit :

« Les prestations de la présente loi, hormis la rente de vieillesse, la rente de survie et l'indemnité d'adaptation,

WETSVOORSTEL

Eerste artikel.

Artikel 4 van de wet van 21 mei 1955 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders, wordt gewijzigd als volgt :

« De uitkeringen ingevolge deze wet, behalve de aanpassingsvergoeding, gaan slechts in zo de gerechtigde geen vergoeding geniet wegens ziekte, invaliditeit of onvrijwillige werkloosheid bij toepassing, hetzij van een moederlandse of koloniale Belgische wetgeving, hetzij van een buitenlandse wetgeving inzake maatschappelijke zekerheid, met inbegrip van die betreffende de gebrekkigen en verminkten. »

Art. 2.

Artikel 5 van de wet van 12 juli 1957 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor bedienden, gewijzigd door de wet van 22 februari 1960, wordt gewijzigd als volgt :

« De uitkeringen ingevolge deze wet, behalve de ouderdomsrente, de overlevingsrenten en de aanpassingsvergoe-

ding, waarvan sprake onderscheidenlijk in de artikelen 14bis en 17, gaan slechts in zo de gerechtigde geen vergoeding waarvan sprake respectievelijk in de artikelen loosheid bij toepassing van een moederlandse of koloniale Belgische wetgeving of van een buitenlandse wetgeving inzake sociale zekerheid, met inbegrip van die betreffende de gebrekkigen en verminkten. »

29 maart 1962.

R. LEFEBVRE,
H. VANDERPOORTEN,
L. D'HAESELEER,
C. CORNET,
M. PIRON,
L. MARTENS.